

17.12.1936

מודיע יואב לדוויד, שהמופתי אוסף כספים -

בעזרת הטלת אימה. המטרה גיוס 2000 איש בשביל ההרים.
כל איש יקבל 25 לא"י - 10 לא"י בשביל רובה, 15 לא"י בשביל
משפחתו.

17.12.1936

הבוקר אמר לי משה שהועדה רוצה לשמוע את חיים
דווקא מחר - ובכך "ערותי" בטלה.

20.12.1936

בעתוני הארץ חופיעה הבוקר הודעה כאילו רשמית,
שאני אסיים עדות הסוכנות. אעיד בדלתיים-סגורות, ואולי
גם - בישיבה פתוחה. הודעתי בישיבת ההנהלה, שהדבר נודע
לי רק מפי העתונים - ואין לו שחר.

23.12.1936

רק היום הגיעה לידי עדותו של חיים מיום ו'
(18 בדצמבר), ואשר יגורתי - בא. עדות זו היא לדעתי
אסון פוליטי. לפני שבועיים הבעתי כהחעיירות חברים מצומצת
דעתי שאסור לתת לחיים להעיד בדלתיים-סגורות. כוחו של חיים
גדול כשהוא מסתער והוא מדבר יחידי. בוויכוח הוא חדל-אונים,
וביחוד כשהמתווכח אתו רצונו ברור ויודע את הענין אשר לפניו.
אין בכוחו של חיים לעמוד בפני אנגלים תקיפים ואדיבים,
רצונו אינו חזק דיו, ידיעת הענינים אינה מספיקה ואסונות
ותקיפות הפנימית רומפות.

בישיבת יום ו' לקחו חברי הועדה האיניציאטיבה

בידם והעמידו שאלות - ובחשובות נתגלה כל רמיון הרוח

וחוסר תאופי של ח. - -

תחילה נשאל על עילת המתומות, והתשובה הייתה -

התנגדות הערבים להצהרת בלפור (בתחילת דבריו אמר : -

שתי סיבות - אבל לסיבה השניה לא הגיע).

היו"ר הצליח בשאלותיו להוציא מפיו אישור לטענות

העיקריות של הנציב וחול (מבלי להזכיר כמובן אף ברמז את

שני האגשים האלה).

בצורת שאלת ניסה פיל להשיג הסכמת חיים להצעת

הול ע"ד סוכנות ערבית מסוננת על-ידי סלכי ערב. מה הייתה

התשובה (חיים ידע כבר על הצעה זו, כי לפני לכתו להעיר

מסרתי לו תוכנה של עדות הול)

We would not raise any objections, it is not for us to raise any
objections to it.

ושוב שאל פיל - כלום אינך סבור שאחת הסיבות

למתומות היא הפחד של הערבים מארגון משוכלל ומופתח של

הסוכנות היהודית ? התשובה הייתה - no doubt !

ואז שאל קופלנדר : - הסוכנות היהודית מייצגת

יהודי כל העולם, האין לתת גם לערבים נציגות כל עמי ערב ?

ולשאלה זו לא ניחנה תשובה מספיקה. פיל חזר לשאלה בהסברה

נוספת : אתם היהודים יכולים לגייס מיטב המוחות

היהודים בעולם, Which is a very much wider thing than the
few Arabs in Palestine.

התשובה הייתה, כי לערבים יש הסבין נחיתות ...

רומבולר שאל, אם אין להגיד שהבית-הלאומי

כבר עומד על חלו ?

ושאלה איומה זו לא קיבלה תשובה נאותה ...

כשחברי הועדה עמדו כל-כך הרבה (וחיים הסכים להם) על

פחד הערבים - לא הבין חיים להסביר להם טעם קיומו של

"בית-לאומי" זה בחוץ ישוב ערבי הגדול ממנו פי-שלושה בארץ

זו ופי עשרים או שלושים בארצות השכנות ...

ושוב שאל פיל שאלה חמורה : אתם מדבר בכוז קצת

על 400.000 יהודים כבית-לאומי. כלום יבואו כל יהודי העולם

לארץ קטנה זו - גם לאחר כל "הפיתוח האינסנסיבי", או אפילו

כל היהודים הרוצים לבוא הנה ?

והתשובה הייתה - mis- I have always thought it is a

take to say that Palestine is a quantitative solution of the Jewish
problem.

והסביר שמשש מליון (?) היהודים הסובלים, יינצלו שליש,

כלומר שני מיליונים, מליון אחד ע"י הגירה לארצות אחרות

ומליון אחד יבואו לארץ ...

The problem reduces itself to two millions, and of these two millions still believe - they will filter in somehow into the rest of the world, and half must be brought to Palestine or be destroyed.

זהו מליון ? שאל היו"ר. כן, ענה ח. ואז שאל קופלנר. האם אתה כולל עבר הירדן ? והחשובה היתה : אינני מדבר עכשיו על עבר-הירדן. זהו הסעם

ואז באה שאלה חדשה : - You think you can introduce and settle up to a million Jews. Do you mean in a reasonable time ?

החשובה : - In 25 or 30 years, it is difficult to say ...

השואל דייק ושאל עד כדי מליון ? כלומר עוד שש-מאות אלף. ועל זה ניתנה תשובה במשך 25 או 30 שנה, כלומר 20.000 או 24.000 לשנה ...

ופיל שאל מיד : היספק דבר זה את היהודים.

החשובה היתה : - It would be a very substantial contribution

אח"כ באה שאלת אחיהופל : באנו לגדון בשאלת א"י,

ומה שיהיו רגשותינו על מצוקות יהודי גרמניה - אין לנו אלא לחשוב על השפעת עליית היהודים על משק הארץ. התסכים לכך ? חיים לא התסכים - אבל הביאור שנתן לא היה מספיק.

אח"כ באה שאלה : הערכת מספר היהודים שיש להם

מקום בארץ זו כמיליון - מלצ'ט מדבר על שלושה מיליונים. -

על זאת באה תשובה : - אין אני אחראי לספרו של מלצ'ט.

היו"ר (או חבר אחר) אמר : כמובן, לא. ואז החל

חיים להסביר שהעברת אנשים מארץ לארץ הוא פרוצס אטי...

People do not realise what it means to transplant a man from a place and root him in another place, it is necessarily slow

מי שהוא הזכיר לו דבריו מהעדות הקודמת (על 3/4

מיליון) ושאל : במשך כמה זמן אתה רוצה להכניס 370.000

יהודים לארץ ? וכאן ענה מקודם - במהירות האפשרית, אך הוסיף :

always bearing in mind that if one goes too quickly one risks breaking one's neck.

ובהמשך שאל אותו אחד מחברי הועדה : - In your

previous examination in camera I put it to you that one of the underlying causes was hurry, haste do you remember that ?

השיב : כן. והשאל חזר ושאל : שנים או שלושה מעדיכם

הגידו : אולי, אנו שוגים. אנו מודים שאנו נחמזים, זהו ענין

של סמפו. המודה אתה שזוהי סיבה (למחומות) וחיים ענה : -

It is a contributory cause - - -

בהסבירו את נמית הפקידים לערבים הפליט חיים מימרה

The British like picturesque inefficiency ...

נאה : -

לבסוף נסבה השיחה שוב על stand still

אחר מחברי הועדה הסביר שיש צורך בפירוק הזין. וחיים אמר, שאם יוכרז מצב מלחמה ויראו אז צורך בהפסקה לא יטען כנגד זה. ואז נשאל על העליה לפי יכולת הקליטה. בספר-הלבן נאמר שהעליה לא תעבור תחומי יכולת הקליטה - אבל לא נאמר שחגיע עד מלוא יכולת הקליטה. ועל שאלה מפולמלת ונלוזה זו לא ניתנה תשובה.

24.12.1936

כתבתי היום לחיים את הדברים הבאים :

ד"ר וייצמן היקר -

האהבה וההערצה שאני רוחש לך יחד עם כל חברי, והנאמנות האישית שאני חייב לך כלבחיר האומה והאיש הדגול אשר זכיתי לעבוד במחיצתו - מחייבת אותי להודיע לך שאיני רואה עוד כל אפשרות לעצמי לשאת מכאן ולהבא באחריות הפעילה של ההנהלה. אחרי התחבטויות קשות ומדות נחרד לי שבשאלות של המדיניות הציונית אין תפיסתי עולה בד בבד עם תפיסתך. דבר זה נתגלה לי תחילה בלונדון לפני כמה חודשים ואושר; בלי הניח עוד כל מקום לספק, בדיונים שלפני הועדה המלכותית.

ידעתי מה כבד העול הרובץ עליך בשעה זו, וחיייתי רואה זאת כחטא כבד אילו באחי להכביד על משאן אף כמלוא הניפא, אולם לא הייתי נאמן למצפוני אילו העלמתי הדבר ממך.

*/.